

The Effect of Story Based Activities on Children's Creativity Skills *

Elçin YAZICI^{1**} Hayrunnisa Bolay BELEN² Işıl Yaman BAYDAR³

Gökhan AKSU⁴ Nesrin Şermin OKUTAN⁵

¹Duzce University, Faculty of Education

²Gazi University Faculty of Medicine Department of Neurology

³Science Specialist, Pursaklar 80. Yıl Kindergarten Director

⁴Adnan Menderes University, Aydın Vocational School

⁵Hacettepe University Rectorate Specialist

ARTICLE INFO

Article History:

Received

23.11.2018

Received in revised form

20.05.2019

Accepted

29.11.2019

Available online

31.12.2019

Article Type:

Research Article

ABSTRACT

This research was conducted to reveal the effect of story-based activities on the creativity skills of 61 to 66 months old children attending kindergarten. The study group included 85 children (n: 45) and control (n: 40). In this research, pre-test / post-test control group experimental design was used to examine the effect of desen Story Based Activities on creativity skills of 61 to 66 months old children. "Creativity Test with Torrance Paintings" was used in the research. Hafta Story Based Activities "were applied to the experimental group for a total of six weeks during five working days of the week. As a result of the statistical analysis of the data; When the mean scores on the creativity skills of the children in the experimental and control groups were examined, it was determined that inel Story Based Activities in was effective in favor of the experimental group.

© 2019 AUJES. All rights reserved

Keywords:

preschool education, story, creativity

Extended Abstract

Purpose

In pre-school period, different methods and techniques are used to enable children to acquire and use concepts in a more permanent way and to support them in all areas of development (Yazıcı and Belen, 2017: 815). One of the basic methods used to try to understand children's experiences is stories. Qualified stories prepared for children are an effective educational tool. Stories express the temporal alignment of real or imaginary events (McConnell, 2011: 3). Stories are also one of the most basic ways of making life meaningful and meaningful, and making sense in the mind. Briefly, stories are tools for learning about life, emotion, culture and morality (Brock & Rankin 2008: 65). With fun and developmentally relevant story-based activities, teachers should guide the development of creativity skills and

* This paper was presented as an oral paper at the 1st International Congress on Economic and Social Sciences held between 9-11 March 2018.

** Corresponding author's address: Duzce University, Faculty of Education
e-posta: yazici.elcin@gmail.com

encourage and encourage children for creativity (Smogorzewska, 2012: 31). Therefore, story based activities prepared; It has been tried to integrate with play types such as play, literacy, science, mathematics, drama, music and movement. It is thought that story based activities, which are tried to be enriched with such learning experiences, may be effective in the development of children's creativity skills. In this respect, it is of utmost importance that such story-based activities carried out with children from the earliest stage create the foundations of creativity skills in the future and raise awareness of their creativity skills. The research was carried out to reveal the effects of story based activities on the creativity skills of 61-66 months old children attending kindergarten.

Method

The study was conducted to determine whether story-based activities have an impact on the creativity skills of children aged 61-66 months. In this research, pre-test / post-test control group experimental design was used to investigate the effect of story-based activities on the creativity skills of 61 to 66 months old children attending kindergarten. Experimental studies are studies to test the effect of differences created by the researcher on the dependent variable. The main purpose of experimental designs is to test the cause-effect relationship between variables. In this study, two of the groups were matched in terms of their creativity skills without using an unbiased (random) assignment (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz and Demirel, 2012). In the study, the number of experimental and control groups were not equalized by attempting to equalize the number of subjects in the experimental and control groups, which would result in data loss, and that different problems could occur if these children were excluded from the classroom. The study was carried out in accordance with the pretest-posttest design with unconfined control group (Büyüköztürk, 2014).

Results

As a result of the study, un Creativity Test with Torrance Images daki sub-dimensions and total pre-test scores of the experimental and control groups were compared to the t-test results of the independent groups, and the fluency of the children in the experimental and control groups ($t(83) = -.1,373$ $p > 0.05$). ($t(83) = -1.780$, $p > 0.05$), the abstraction of the heads ($t(83) = -.424$, $p > 0.05$), enrichment ($t(83) = -1.864$ $p > 0.05$), resistance to early closure ($t(83) = -.101$, $p > 0.05$) sub-dimensions and total ($t(83) = -1.854$, $p > 0.05$) There is no statistically significant difference between the pre-test mean scores. However, according to the 0.05 TRYT ,2 sub-dimensions of the experimental group and total pre-test / post-test scores t-test results, the fluency of the children in the experimental group ($t(44) = -15,223$ $p < 0.05$), the originality ($t(44) = -8,877$, $p < 0.05$), the abstraction of the heads ($t(44) = -7,980$, $p < 0.05$), enrichment ($t(44) = -11,438$, $p < 0.05$), resistance to premature closure ($t(44) = -$

5,786 , $p < 0.05$), and total ($t(44) = -18,660$, $p < 0.05$) pre-test / post-test mean scores are seen to be a significant difference. In the study, the original TRYT sub-dimensions of the control group and the total pre-test / post-test scores of the children in the experimental group, according to the t-test results, the fluency ($t(39) = -5,531$, $p < 0.05$), the originality ($t(39) = -1,114$, $p < 0.05$), the abstraction of the titles ($t(39) = -1,233$, $p < 0.05$), enrichment ($t(39) = -1,000$, $p < 0.05$), resistance to early closure ($t(39) = -1,572$, $p < 0.05$), and total ($t(39) = -1,822$, $p < 0.05$) pre-test / post-test mean scores did not show a significant difference. Finally, the TRYT 2, subscales of the experimental and control groups and total pre-test scores of the children in the experimental and control groups according to t-test results in independent groups ($t(83) = 2.132$, $p < 0.05$), originality ($t(83) = 2.662$, $p < 0.05$), the abstraction of the heads ($t(83) = 3,325$, $p < 0.05$), enrichment ($t(83) = 2,269$, $p < 0.05$), resistance to early closure ($t(83) = 3,813$, $p < 0.05$) sub-dimensions and total ($t(83) = 3,189$, $p < 0.05$) there is a statistical difference between the mean of pre-test scores.

Discussion

A covariance analysis was used to determine whether there was a significant difference in the post-test scores of the experimental and control groups after the difference between the averages and if there was a significant difference between the post-test scores when the effect of pretest scores was removed. The main advantage of ANCOVA is that it provides a greater statistical power because of the reduction of the error variance and the reduction in the bias in the experiment in case of differences between the groups at the beginning of an experiment (Büyüköztürk, 2009: 111-112; Green and Salkind, 2005: 207). The result obtained for posttest scores supports the eta-square value. The obtained eta-square values were interpreted as "small", "medium" and "large effect sizes, respectively, at" .01, ".06" and above .14 index levels. If the values of the samples are between 0.01-0.06, they show the smallest effect size between 0.06 and 0.14, and greater than 0.14 indicate the effect size (Büyüköztürk, Bökeoğlu and Köklü, 2009; Green and Salkind, 2005). In the analysis, posttest scores were considered as dependent variable, group variable was fixed variable and pre-test scores were accepted as covariate and it was determined that there was a significant difference between the final test scores of the children according to the group variable ($F_{1-85} = 843,421$; $p = 0,000$). According to this result, it is seen that TRYT post-test scores of children have a significant difference according to their being in the experimental and control groups. This result shows that the experimental process creates a significant difference.

One of the ways to reveal the creative potential in children is the storybook. Well-crafted stories are a new understanding that can help in revealing creativity and imagination in children. The stories used in early period are effective in expressing children's thoughts

freely. Stories enrich children's limited life experiences (Gray, 1991; Cho and Kim, 1999; Kara, 2013: 666). Bonito (2008), the effect of primary school students on the level of creativity and academic achievement of the pre-test in order to examine the effects of the experimental group based on the findings of the research group designed based on the research findings of the experimental group of children's creativity test fluency, flexibility and originality sub-dimensions scores of the control group A significant relationship was found between children's creativity skills fluency, flexibility and originality sub-dimensions scores in favor of the experimental group. Emir, Erdoğan and Kuyumcu (2006) show that creativity can be developed by teachers in various classes. Mellou (1996) stated that the creativity of young children will be supported by providing a rich educational environment. This support can be provided in three different ways. These are the creative environment, creative programs, creative teachers and teaching methods. Creative teachers and creative education are important components in the development of creativity in young children. Researchers focus on the role of teachers in balancing the freedom of expression and freedom of expression of young children. According to these studies, teachers who work with young children can encourage children's creativity by asking open-ended questions, being tolerant, praising children who give unexpected answers as a good model of creative thinking and behavior.

Conclusion

As a result of the research conducted to reveal the effect of story based activities on the creativity skills of 61-66 months old children attending kindergarten; It was found that there was no statistically significant difference between the pretest point averages obtained from the use Creativity Test with Torrance Paintings in the experimental and control groups, and there was a statistically significant difference between the posttest mean scores. In addition, there was no significant difference between the pre-test and post-test mean scores of the control group, but there was a significant difference in the experimental group. After the difference between the averages, it was determined that there was a significant difference between the post-test scores of the experimental and control groups and the result of the covariance analysis to determine whether there was a significant difference between the post-test scores when the effect of pretest scores was removed.

In the light of the data obtained from the research, the following recommendations are presented;

- Different disciplines can be studied as story based activities can be integrated with other activity areas in different pre-school education programs.

- A larger sample group can benefit from this training by making norm study with Story Based Activities.
- By applying story-based programs that support the creativity skills of parents and educators, the impact of the applied program can be examined.
- Longitudinal studies may be included to test the effectiveness of story based activities.
- Story Based Activities can be planned to determine the creativity of children attending primary and post-secondary education levels as well as pre-school education.
- Story based activities developed in the study can be applied in different age groups, in different socio-economic and socio-cultural environments and the results can be compared.

Öykü Temelli Etkinliklerin Çocukların Yaratıcılık Becerilerine Etkisi*

Elçin YAZICI^{1**} Hayrunnisa Bolay BELEN² Işıl YAMAN BAYDAR³

Gökhan AKSU⁴ Nesrin Şermin OKUTAN⁵

¹Düzce Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü,

²Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Bölümü,

³Bilim Uzmanı, Pursaklar 80. Yıl Anaokulu Müdürü,

⁴Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Meslek Yüksekokulu

⁵Hacettepe Üniversitesi Rektörlük Uzmanı

MAKALE BİLGİ

Makale Tarihi:

Alındı 23.11.2018

Düzeltilmiş hali

alındı 20.05.2019

Kabul edildi

29.11.2019

Çevrimiçi yayınlandı

31.12.2019

Makale Türü:

Araştırma Makalesi

ÖZET

Bu araştırma, öykü temelli etkinliklerin anaokuluna devam eden 61-66 aylık çocukların yaratıcılık becerilerine etkisini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubuna deney (n:45) ve kontrol (n:40) grubu olmak üzere toplam 85 çocuk dâhil edilmiştir. Araştırmada 61-66 aylık çocukların yaratıcılık becerilerine “Öykü Temelli Etkinlikler”in etkisini incelemek amacıyla ön test/son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmada “Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi” kullanılmıştır. Deney grubuna “Öykü Temelli Etkinlikler” haftanın beş iş günü yaklaşık 40 dakika-bir saat süre ile toplam altı hafta süresince uygulanmıştır. Verilerin istatistiksel analizleri sonucunda; deney ve kontrol grubundaki çocukların yaratıcılık becerilerine ilişkin puan ortalamaları incelendiğinde uygulanan “Öykü Temelli Etkinlikler”in deney grubu lehine etkili olduğu tespit edilmiştir

© 2019 AUJES. Tüm hakları saklıdır

Anahtar Kelimeler:

Okul Öncesi Eğitim, Öykü, Yaratıcılık

Giriş

Okul öncesi dönemde, çocukların kavramları daha kalıcı bir şekilde edinmelerini ve kullanmalarını sağlamak ve gelişimin tüm alanlarında onları desteklemek için farklı yöntem ve teknikler kullanılır (Yazıcı ve Belen, 2017: 815). Çocukların deneyimlerini anlamaya çalışmak için kullanılan en temel yöntemlerden biri de öykülerdir. Çocuklar için hazırlanan nitelikli öyküler, etkili birer eğitim aracı olma özelliğine sahiptir. Öyküler, gerçek ya da hayali olayların zamansal dizilişini

* Bu çalışma, 9-11 Mart 2018 tarihleri arasında gerçekleştirilen 1.Uluslararası İktisat Sosyal Bilimler Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

**Sorumlu Yazarın Adresi: Düzce Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi ABD, Düzce-Türkiye, e-posta:yazici.elcin@gmail.com

ifade eder (McConnell, 2011: 3). Öyküler aynı zamanda, yaşamı ilginç ve anlamlı hale getiren ve zihinde anlam oluşmasını sağlayan en temel yollardan biridir. Kısaca öyküler yaşam, duygu, kültür ve ahlak hakkında öğrenme araçlarıdır (Brock & Rankin 2008: 65).

Öyküler, çocukların desteklenmesi için ihtiyaç duydukları belirli bir becerinin ve bu becerinin gerçekleştirilmesi için gereken davranışsal adımların vurgulanması açısından önemlidir (Benish ve Bramlett, 2011: 1). Kurgusal ve kurgusal olmayan, efsane, fantezi ve macera gibi farklı türden öykülerin dikkate alınması önemlidir. Çünkü öyküler; kişiler arası olayları açığa çıkarma, duyguları ifade etme, tarih, gelenek, düşünce ve inançları nesilden nesile aktarma gibi kültürlerarası bilgi iletişimini sağlar. Öykülerin yer almasıyla yaşam, gerçek ve yaratıcı bir şekilde zenginleşir, duygu, bilgi ve düşünme becerilerinin gelişimi desteklenir. Aynı zamanda bu tür öyküler, çocukların fantezi ve hayal gelişimini destekleyerek keyif almasını sağlar (Brock ve Rankin 2008: 65; Gorman, Fiestas, Peña ve Clark, 2011: 167).

Öyküler, gelişmekte olan bir çocuk için günlük yaşamda kullanılan dil ile erken yaşlardan itibaren eğitim ortamlarında kullanılan dil arasında bir köprü işlevi görür. Okul öncesi dönemdeki çocukların iletişim becerisinin gelişiminde önemli olan öyküler, okul öncesi eğitim programının temelini oluşturur (MEB, 2013: 8; Piştav Akmeşe, 2015: 295). Okul Öncesi Eğitim Programı'nda yer alan pek çok etkinlik türü için öykü kitapları zengin bir kaynaktır. Planlanan kazanım ve göstergeler, öyküler aracılığı ile ilginç ve zevkli hale getirilerek verilmeye çalışılırken, bütün etkinlik türlerinin yanı sıra özellikle Türkçe etkinliklerinde öğretmenler, sıklıkla çocukların gelişim düzeyine uygun öykü kitaplarından yararlanma gereksinimi duyar ve çocukların öykü kitapları ile deneyimler yaşamasını sağlar (Gorman, Fiestas, Peña ve Clark, 2011: 167; Turan ve Ulutaş, 2016: 22; Yazıcı ve Bolay, 2017: 815).

Yaşanılan bu deneyimler aracılığıyla çocuklar; eylemlerle oyunlarını ve rutin olayları ifade etme, geçmiş deneyimler hakkında konuşma, düzgün tümce kurma, hayali unsurları içeren olayları anlatma ve düşünce üretme gibi beceriler kazanır (Gorman, Fiestas, Peña ve Clark, 2011: 167). Çocukların duygularını güvenle keşfetmesini ve korkularının anlaşılmasını sağlar, özellikle de hayal gücünü geliştirerek zihinsel görüntüler oluşturmasını destekler (Brock ve Rankin 2008: 66; Machado, 2010). Bu süreçte yazınsal metinlerin dilsel örüntü içinde sunulan iletilerini anlama sorumluluğu çocuklara aittir. Metnin iletisi, çocukların belleğinde düşsel ve düşünsel çabalarına bağlı olarak anlam kazanır. Çünkü çocuklar nitelikli yapıtlarda sanatçıların sezme, duyma, duyumsama ve düşünce gücünün metne nasıl yansıtıldığına tanık olur. Yalnızca öykü içinde yer alan karakterlerin değil, yazarın niyetinin de farkına vararak çok yönlü kazanımlar elde ederler. Kısacası şaşırtıcı ve orijinal fikirler ile bilinenin ötesinde bakış açıları sunarak yeni düşüncelerin oluşmasına aracılık eden öyküler, çocuklarda yaratıcılık sürecini uyaran temel kaynaklardır (Yılmaz, 2014: 50).

Yaratıcılık, karmaşık bir yapıdır ve müzikal, matematiksel, uzamsal, kinestetiksel, kişilerarası olmak üzere pek çok alanda geniş bir aralıkta tanımlanır. Yaratıcılık; problemlere, bilgi eksikliğine ve mevcut olmayan durumlara karşı duyarlı olup, güçlüklerle orijinal çözümler bulmaya dönük sezgisel bir süreçtir. Aynı zamanda

zihinsel düşünme becerisinin yanında duygu ve imgelem gücünün birlikte iş görmesi olarak tanımlanır (Bayındır, 2013: 1-3). Yaratıcılığın etkileyici, üretken, buluşçu, yenilikçi ve keşfedici (emergentive) olmak üzere beş tipolojisinin olduğu belirtilir (Baker, Rudd ve Pomeroy, 2001). Bu tipolojiler yaratıcılığın tanımlarında yer alan “değişik bakış açılarıyla bakabilme, verilen bilgilerin ötesine geçebilme ve sınırların dışına çıkabilme, geleneksel yolların dışında düşünme, birbiriyle ilgisiz gibi görünen şeyleri yeni bir şey yaratmak için bir araya getirme ve özgün bir şey yapma” gibi özelliklerle örtüşmektedir (Fox ve Schirmacher, 2014: 5). Bu süreçte yaratıcılığın sürekliliği, gelişimi, derecesi ve ortaya çıkışı bireyden bireye farklılık göstermektedir (Gizir Ergen ve Köksal Akyol, 2012: 158). Yaratıcı düşünen bu bireyler; birçok düşünme ve çözüme sahip olan akıcı düşünenler, kategorileri aşarak veya sınırları yıkarak farklı ve esnek düşünenler, eşsiz ve sıra dışı fikirlere sahip özgün düşünenler, düşünmelere ayrıntı ekleyen ayrıntılı düşünenler olarak farklı özelliklere sahiptir. Bu tür düşünme özelliklerine sahip yaratıcı bir çocuk, belirtilen dört özelliği aynı anda kullanmasa da her bir eylem ya da etkinliğinde akıcı, esnek, özgün ve ayrıntılı düşünme özellikleri gösterir. Bu düşünme özelliklerine sahip yaratıcı bireyler yetiştirmede beynin işlevi önemlidir. Araştırmalar beynin her iki lobunun farklı fonksiyonlarının doğuştan var olduğu ve beynin verimli bir şekilde işleyebilmesi için bu iki lob arasında iyi bir iletişime gereksinim duyduğunu ortaya koymaktadır. Her iki lobun işlevi, çocuk farklı etkinliklerle meşgul oldukça ve beceriler geliştirdikçe değişebilir (Fox ve Schirmacher, 2014: 22-23).

Yaratıcılık becerilerinin gelişimine teşvik etmede öyküler kullanıldığında, etkinlikler ilgi çekici hale gelmekte ve çocuklar öğrenme sürecine etkin bir şekilde katılım sağlamaktadır. Etkinliklerde farklı özellikte öykülerin kullanımı çocuklara; öykü dinleme ve öyküler hakkında düzenli olarak konuşma, okuduklarından ya da dinlediklerinden anlam ve değer üretmeye başlama, okumaya kendiliğinden yönelme, yeni sözcükler, yeni cümleler, yeni yerler ve yeni düşünceler sunma, yaşanmış ya da yaşanma olasılığı bulunan sorunları çözme, kendi yeteneklerini keşfetmelerini sağlama, hayal gücünü daha canlı tutma, hayal gücünü ve tahmin etme becerisini geliştirme, kitapların dilini öğrenme, dilin ritmini ve telaffuzunu kazanma, problemlere duyarlı olma, çok sayıda fikir üretme, fikirlerde esneklik, orijinal fikir geliştirme, fikirleri işleme ve yeniden betimleme gibi yaratıcılık becerilerine yönelik farkındalık kazandırmada zengin bir içerik sunar. Bu nedenlerle pek çok becerinin yanı sıra yaratıcılık becerilerinin gelişiminin desteklenmesinde çocuklar için yazılmış öyküler, etkili birer eğitim aracıdır (Gökçe ve Sis, 2011; Quirós, Lara-Alecio, Tong ve Irby, 2012; Al Harrasi, 2012: 54).

Eğlenceli ve gelişimsel olarak uygun öykü temelli etkinliklerle öğretmenler, yaratıcılık becerilerinin geliştirilmesi anlamında rehber olmalı, çocukları yaratıcılık için teşvik etmeli ve cesaretlendirmelidir (Smogorzewska, 2012: 31). Yaratıcılık çok yönlü bir beceri olduğundan MEB (2013) Okul Öncesi Eğitim Programı'nda yaratıcılık, programın temel özelliği olarak benimsendiğinden “yaratıcılık ya da yaratıcılığın geliştirilmesi” gibi ayrı bir alan ya da kazanım belirlenmemiştir. Ancak öğretmenlerin belirledikleri kazanımlar doğrultusunda planlayacakları ve uygulayacakları tüm etkinliklerin yaratıcılığı destekleyici yönde olması beklenmektedir (Cevher Kalburan,

2012: 8). Çünkü çocukların yaratıcı düşüncelerini sağlamak amacıyla çocuklarda merak, heyecan ve istek uyandıran, kendi deneyimlerini yansıtmaya, hayal dünyasını etkili ve yaratıcı bir dille aktarmasına olanak veren öyküler, en uygun çocuk edebiyatı türlerinden biridir (Oğuz, 2017: 7).

Bu nedenle hazırlanan öykü temelli etkinliklerin; oyun, okuma yazma, fen, matematik, drama, müzik, hareket gibi etkinlik türleri ile bütünleştirilmesi, etkinliklerde farklı yöntem ve tekniklere yer verilmesi, basitten karmaşığa doğru sunulması ile çocukların yaratıcı düşünme ve ifadelerine ilişkin fırsatlar elde etmeleri sağlanmaya çalışılmıştır. Bu tür öğrenme deneyimleri ile zenginleştirilmeye çalışılan öykü temelli etkinliklerin, çocukların yaratıcılık becerilerinin gelişiminde etkili olabileceği düşünülmektedir. Bu açıdan erken dönemden itibaren çocuklarla gerçekleştirilen bu tür öykü temelli etkinliklerin, ileride yaratıcılık becerilerinin temellerini oluşturması ve yaratıcılık becerilerine yönelik farkındalık kazandırması son derece önemlidir.

Araştırmanın Amacı

Araştırma, öykü temelli etkinliklerin anaokuluna devam eden 61-66 aylık çocukların yaratıcılık becerilerine etkisini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır:

- Deney ve kontrol grubu çocuklarının, “Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi” ön-test puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark var mıdır?
- Deney grubunu oluşturan çocukların, “Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi” ön-test/son-test puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark var mıdır?
- Kontrol Grubunu oluşturan çocukların, “Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi” ön-test/son-test puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark var mıdır?
- Deney ve kontrol grubu çocuklarının, “Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi” son-test puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark var mıdır?
- Deney ve kontrol grubunun son test puanlarında öntest puanlarının etkisi ortadan kaldırıldığında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Yöntem

Araştırma, öykü temelli etkinliklerin 61-66 aylık çocukların yaratıcılık becerilerine etkisinin olup olmadığını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda gerçekleşen çalışmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizine yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada öykü temelli etkinliklerin anaokuluna devam eden 61-66 aylık çocukların yaratıcılık becerilerine etkisini incelemek amacıyla ön test/son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Deneysel araştırmalar, araştırmacı tarafından oluşturulan farkların bağımlı değişken üzerindeki etkisini test etmeye yönelik çalışmalardır. Deneysel desenlerde temel amaç değişkenler arasında oluşturulan neden-sonuç ilişkisini test etmektir. Bu araştırmada yansız (seçkisiz) atama kullanılmadan, hazır gruplardan ikisi yaratıcılık becerileri açısından eşleştirilmiştir

(Büyüköztürk, Kılıç- Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Çalışmada deney ve kontrol grubundaki denek sayılarının eşitlenmeye çalışılması veri kaybına neden olacağı ve bu çocukların sınıfın dışında tutulması durumunda farklı sorunlar yaşanabileceği düşüncesiyle deney ve kontrol gruplarının sayıları eşitlenmemiştir. Çalışma bu haliyle eşitlenmemiş kontrol gruplu öntest-sontest desenine uygun olarak gerçekleştirilmiştir (Büyüköztürk, 2014).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu; 2015-2016 eğitim öğretim yılında Ankara ili Keçiören ilçesinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bağımsız anaokullarına devam eden ve normal gelişim gösteren 61-66 aylık çocuklar oluşturmuştur. Araştırmanın çalışma grubuna, tesadüfî örnekleme yöntemi ile seçilen ve daha önce özel bir eğitim programı uygulanmamış, deney (n:45) ve kontrol (n:40) grubu olmak üzere toplam 85 çocuk dâhil edilmiştir.

Çalışma grubunun demografik özellikleri incelendiğinde; Cinsiyet: deney grubundaki çocukların %47,0'ünün kız %53,0'nun erkek ve kontrol grubundaki çocukların %37,9'unun kız %62,1'inin erkek olduğu; Doğum sırası: deney grubundaki çocukların %48,4'ünün ilk, %34,6'sının son ve %17,0'inin ortanca çocuk, kontrol grubundaki çocukların %53,0'nun ilk, %29,7'ünün ortanca ve %17,3'sinin son çocuk olduğu; Okul öncesi Deneyim: deney grubundaki çocukların %52,4'sinin 13-24 aylık süredir, %30,0'inin 24 aydan daha fazla süredir, %17,6'ünün 7-12 aylık süredir, kontrol grubundaki çocukların %43,3'ünün 24 aydan daha fazla süredir %39,8'inin 13-24 aylık süredir, %16,9'unun 7-12 aylık süredir okul öncesi eğitim kurumuna devam ettiği belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, çocuklara ilişkin genel bilgileri toplamak amacıyla "Genel Bilgi Formu" ve çocukların yaratıcılık becerilerini tespit etmek amacıyla Aslan (1999) tarafından Türkçe'ye uyarlanan ve geçerlik güvenirlik çalışması yapılan "Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi" kullanılmıştır.

Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi

"Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi" doğrudan yaratıcılığı ölçmesi açısından literatürde ayrı bir öneme sahiptir. E.P.Torrance, sadece yaratıcılığı ölçen bir ölçme aracı geliştirmekle kalmayıp, yaratıcılığı tanımlama, yaratıcı öğrenme, öğretme ve bunun için çevrenin nasıl düzenleneceği, üstün yetenekli bireylerin yaratıcılığını geliştirecek programlar geliştirme gibi çeşitli çalışmalar da yürütmüştür. "Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi" ilk uygulamaları 1958 yılında yapılmaya başlanmıştır.

Yapılan bu uygulamalar süresince, birçok çalışma ve araştırma incelenerek, 1966 yılında geliştirilen "Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi", "sözel" ve "şekilsel" olmak üzere iki bölümden oluşturulmuştur. Sözel kısımda yedi alt test, şekilsel kısımda ise, üç alt test olmak üzere toplam 10 adet alt test yer almaktadır. Sözel kısımda bulunan alt testler sırasıyla: soru sorma, nedenleri tahmin etme, sonuçları tahmin etme, ürün geliştirme, alışılmadık kullanımlar, alışılmadık sorular, farz edin ki

adlı etkinliklerden oluşmaktadır. Şekilsel kısımda ise sırasıyla; resim oluşturma, resim tamamlama, paralel çizgiler adlı alt testler bulunmaktadır. Sözel ve şekilsel kısımdaki testler süreye bağlı olarak cevaplandırılmaktadır.

1966 yılındaki test için geçerli olan ve normal puanlama adı verilen puanlamaya 1984 yılında (stream line scoring) akıcı puanlama sistemi adı verilen yenilikler ve 1966 versiyonunda olmayan standart puan ve norm tablosu da ilave edilerek testin son şekli oluşturulmuştur.

Testin şekilsel kısmı için 1984 yılındaki revizyonda getirilen norm dayanaklı ölçüler; akıcılık, orijinallik, başlıkların soyutluğu, zenginleştirme ve erken kapamaya direnç ve kriter dayanaklı ölçüler; duygusal dışavurum, hikâyeyi ifade edebilme, hareket ya da faaliyet, başlıkların ifade gücü, tamamlanmamış şekillerin sentezi, çizgilerin sentezi, alışılmamış görselleştirme, içsel görselleştirme, sınırları uzatma veya geçme, espri, hayal gücü zenginliği, hayal gücü renkliliği, fantezi başlıklarından oluşmaktadır.

Testin sözel kısmı için 10.127 kişilik bir gruptan şekilsel kısım için ise 37.814 farklı yaş grubu denekten veri toplanmıştır. Testin tümünün uygulanma süresi yaklaşık olarak 75-80 dakika olup, kişi başına testin puanlanması da yaklaşık olarak aynı süreyi almaktadır. Sözel ve şekilsel testlerin A ve B formları bulunmaktadır.

Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi şekilsel formunda resim oluşturma, resim tamamlama, paralel çizgiler ve dairesel çizgiler olmak üzere üç alt test bulunmaktadır:

1.Resim Oluşturma: Bu bölümde çocuğa, sunulan kâğıttaki şekli bir ipucu gibi kullanması, kâğıttaki şekil çizdiği resmin bir parçasını oluşturacak şekilde bir obje ya da bir nesne çizmesi söylenir. Oluşturduğu bu resme de ilginç ve heyecan verici bir öykü oluşturması ya da oluşturduğu öyküyü anlatacak bir ad verilmesi istenir.

2.Resim Tamamlama: İkinci bölümde çocuktan, yarım bırakılmış şekillere çizgiler katarak yeni enteresan şeyler veya şekiller yapması ve çizdiği resme ilişkin enteresan ve heyecan verici bir öykü yaratması ya da yarattığı öyküyü anlatacak bir ad verilmesi istenmektedir.

3.Paralel-Dairesel Çizgiler: Belli türdeki uyaranlara verilebilecek farklı yanıtların test edilmesi amaçlanmaktadır. Verilen otuz adet paralel çizgi (Form A) veya otuz altı adet dairesel çizgi (form B) ile yeni şekiller oluşturulması ve adlandırılması istenmektedir.

Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi sözel ve şekil kısımları Aslan (1999) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Aslan (1999) uyarlama çalışmaları sürecinde, Testin Türkçe versiyonunu oluşturmak için sırasıyla dilsel eşdeğerlik, güvenilirlik ve geçerlik çalışmalarını da yapmış ve her çalışma basamağında farklı, yaş ve eğitim seviyelerinden tesadüf olarak alınan çalışma gruplarından veri toplamıştır. Testin adaptasyon çalışması için orijinal testte olduğu gibi anaokulu çocuklarından, ilkökul (1. sınıftan, 5. sınıfa kadar) lise ve üniversite öğrencilerinden ve farklı meslek gruplarından veri toplanmıştır. Testin güvenilir sonuçlar verebilmesi yönergenin denekler tarafından doğru olarak anlaşılması ile yakından ilişkili olduğu düşünülerek, testin daha önceki bazı araştırmalarda kullanımı için Türkçeleştirilmiş olmasına rağmen araştırmaya testin iki uzman ve araştırmacı tarafından çevirisinin yapılması

ile başlanmıştır. Üç ayrı kişinin yaptığı çeviri tamamlandıktan sonra bir diğer İngilizce dil uzmanı tarafından bu form İngilizce'ye çevrilmiştir. Orijinal form ve çeviri form karşılaştırmalarının uygunluğu görüldükten sonra iki dili iyi bilen 30 kişilik bir çalışma grubuna önce İngilizce, 15 gün ara ile Türkçe test formu olmak üzere uygulama yapılarak çalışma sürdürülmüştür.

İngilizce ve Türkçe test uygulamaları arasındaki korelasyon toplam şekilsel yaratıcılık için yüksek düzeyde anlamlı çıkmıştır ($r = 0.59$). Sonuç olarak test okul öncesi, ilkokul, lise ve üniversite öğrencileri için kabul edilebilir şekilde yorumlanmıştır. Testin geçerlilik çalışmaları ise bazı zekâ ve yetenek testleri ile Torrance Yaratıcı Düşünme Testi arasındaki korelasyona bakılarak elde edilmiştir. Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi'nin güvenilirliği ile ilgili olarak Guttman, Spearman Brown ve Cronbach Alfa teknikleri ile iç tutarlılık katsayıları toplam şekilsel yaratıcılık için .74 ile .38 arasındadır.

Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi (Şekil Form-A ve Şekil-B) Formunun Uygulanması: "Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi" çocuklara bireysel olarak uygulanır. Önce resim oluşturma etkinliğinden başlanır ve çocuğa şöyle yönerge verilir: "Bir sonraki sayfanın üzerinde eğri bir şekil bulunmaktadır. Bu şekil bir parçasını oluşturacak şekilde bir nesne ya da bir obje çiz. Başkalarının düşünemeyeceği bir resim çiz ve bu resmi bitirdiğinde resmine bir ad düşün. Mümkün olduğunca alışılmadık bir başlık olmasına da özen göster."

İkinci olarak resim tamamlama testi verilmekte ve şöyle bir açıklama yapılmaktadır: "Bu ve bunun arkasındaki sayfada bitmemiş şekiller bulunmaktadır. Bu şekillere çeşitli çizgiler katarak ilginç resimler yap. Tamamlayacağın şekillerin ilginç bir adının olması gerekmektedir. Yaptığın resim bitince her biri için ilginç bir ad bul."

Son olarak birinci uygulama paralel çizgiler ve ikinci uygulama da dairesel çizgiler etkinliği verilmekte ve şöyle bir açıklama yapılmaktadır:

Bu ve bunun arkasındaki sayfalarda ikişer ikişer yan yana olan doğrular veya daireler bulunmaktadır. Bu doğruları veya daireleri kullanarak değişik resimler yap. Bu doğruların- dairelerin arasına, üzerine ya da dışına çizgiler ilave edebilirsin. Her bir paralel çizgiye veya dairesel çizgiye yapabileceğin kadar değişik resim veya nesne yapmaya, farklı fikirler düşünmeye çalış. Tamamlayacağın şekillerin ilginç bir adının olması gerekmektedir. Yaptığın resim bitince her biri için ilginç bir ad bul."

Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi'nin Değerlendirilmesi : "Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi'nin değerlendirilmesinde her çocuk için akıcı puanlama kâğıdı kullanılmaktadır ve gerekli bölümler değerlendirilerek akıcı puanlama kâğıdına kaydedilmektedir. Akıcı puanlama kâğıdında bulunan bölümlerin değerlendirilmesinde ise aşağıdaki kriterler göze alınarak değerlendirme yapılmaktadır.

Akıcılık: Çocuğa tanınan belirli bir süre içerisinde, birden çok kabul edilebilecek fikir, çözüm önerisi ya da alternatif üreterek, bu alternatifler doğrultusunda kendi resimlerini tamamlama durumudur. Resim tamamlama, A Formunda bulunan paralel çizgiler ve B Formunda bulunan dairesel çizgiler bölümlerinde akıcılık için puanlama yapılmaktadır. Akıcılık boyutunda A Formunda

bulunan paralel çizgiler için alınabilecek en yüksek puan 40, B Formunda bulunan dairesel çizgiler için alınabilecek en yüksek puan 46'dır.

Orijinallik: Çocuğun tamamladığı şekil ve çizgilere; yeni, alışlagelmişin dışında, az rastlanan fikirler üreterek, ad vermesi durumudur. Resim oluşturma, resim tamamlama, paralel çizgiler (Form A) ve dairesel çizgiler (Form B) bölümlerinde orijinallik için puanlama yapılmaktadır. Orijinallik boyutunda alınabilecek en yüksek puan 41'dir.

Başlıkların Soyutluluğu: Çocuğun tamamladığı şekil ve çizgilere, resme bakan kişinin resmi daha derinliğine ve zengin bir biçimde görebilmesini sağlayan başlıklar bulması, ad vermesi durumudur. Resim oluşturma ve resim tamamlama testi bölümlerinde başlıkların soyutluluğu için puanlama yapılmaktadır. Başlıkların soyutluluğu boyutunda alınabilecek en yüksek puan 33'dür.

Zenginleştirme: Çocuğun karşılaştığı şekil ve çizgileri, ayrıntılı ve özenli bir biçimde geliştirmek amacıyla, resmin sınırlarına veya çevresine eklenmiş her türlü ilgili detay ekleme durumudur. Resim oluşturma, resim tamamlama ve paralel çizgiler (Form A) ve dairesel çizgiler (Form B) bölümlerinde zenginleştirme için puanlama yapılmaktadır. Zenginleştirme boyutunda alınabilecek en yüksek puan 18'dir.

Erken Kapamaya Direnç: Çocuğun tamamladığı şekil ve çizgilerde, fikirlerini detaylı ortaya koymadan, dolaysız bir şekilde şekli kapamış olması durumudur. Resim tamamlama testinin değerlendirilmesi sonucu elde edilmektedir. Erken kapamaya direnç boyutunda alınabilecek en yüksek puan 20'dir.

Öykü Temelli Etkinlikler

“Öykü Temelli Etkinlikler” 61-66 aylık çocukların yaratıcılık becerilerini desteklemeyi esas almaktadır. “Öykü Temelli Etkinlikler”, çocukların dili düzgün kullanmalarını, sözcük dağarcığını geliştirmelerini, topluluk önünde konuşma becerilerini, bilişsel süreç becerilerini, hayal dünyasını ve zihinsel sembolleştirme yetenekleri ile yaratıcılıklarını desteklemeyi hedeflemektedir. “Öykü Temelli Etkinlikler”in öğeleri dikkate alınarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uygulanan 36-72 aylık çocuklar için “Okul Öncesi Eğitim Programı (2013)” incelenmiş ve ilişkili kazanım ve gelişim göstergeleri seçilmiştir. Kazanım ve gelişim göstergeleri belirlenirken tek bir gelişim alanı ön planda tutulmamış, çocukların eğitim gereksinimleri doğrultusunda tüm gelişim alanları desteklenmeye çalışılmıştır. Çalışma için hazırlanan ve uygulanan “Öykü Temelli Etkinlikler” aşağıdaki özelliklere sahiptir. Bunlar;

•Etkinlikler temel olarak öykülerden oluşmasına rağmen farklı etkinlik türleri (sanat, drama, matematik, fen vb.) ile bütünleştirilmiştir.

•Oyun temelli öğrenme bütün etkinliklerin merkezinde yer alır. Çocuklar bu programdaki etkinlikleri yaparak eğlenirken aynı zamanda çocukları hedeflenen kazanım ve gelişim göstergelerine ulaştırır.

•Kazanım ve gelişim göstergelerine birden fazla etkinlikte yer verilerek çocuklara tekrar olanağı sunmuştur.

•Etkinlikler basitten karmaşığa doğru sıralanmıştır.

•Öykü kitapları, kitapların iç ve dış yapı özellikleri (punto, boyut, resim-yazı oranı vb.) dikkate alınarak seçilmiştir.

•Öykü anlatma, öykü tamamlama, öykü oluşturma, öyküyü tekrar anlatma, bir öyküyü resimlendirme ve resimlerden yeni bir öykü oluşturma öğelerini kapsayacak şekilde ve her bir öğeden altışar adet olmak üzere toplam 30 adet özgün etkinlikten oluşmuştur.

•Etkinlikler yaratıcı düşünme becerilerinin özellikleri (akıcılık, esneklik, özgünlük, detaylara girme) dikkate alınarak oluşturulmuştur.

•Etkinliklerin ana yapısını oluşturan yaratıcı düşünme becerilerini destekleyen öyküler, yurt dışından getirilip ana temaları korunarak Türkçe'ye çevrilmiş ve etkinliklerin aşamaları ile yeniden bütünleştirilmiştir.

•Etkinliklerin özelliğine uygun olarak aile katılımı etkinlik sayfaları hazırlanmıştır.

•Etkinlikler altı hafta süre ile haftada beş gün yaklaşık 40 dakika ile bir saat arasında değişen sürelerde uygulanacak şekilde planlanmıştır.

“Öykü Temelli Etkinlikler”in hazırlama aşaması tamamlandıktan sonra program uzman görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan programın, amaca uygunluk ve anlaşılabilirlik bakımından üçlü değerlendirme ölçeği üzerinde “Hiç”, “Orta”, “Tam” şeklinde değerlendirmeleri ve programda bulunan etkinliklere yönelik eleştiri yapmaları istenmiştir. Uzman görüşleri alındıktan sonra her bir soru için uzmanların görüşleri tek bir formda birleştirilerek değerlendirilmiş ve analizleri yapılmıştır. Puanlayıcı güvenilirliği olarak da bilinen ve uzmanlar arasındaki uyumun ne düzeyde olduğunu belirlemek amacıyla uzlaşma yüzdeleri hesaplanmıştır. Araştırmacı ve uzmanların değerlendirmelerindeki görüş birliğini belirlemek için Miles ve Haberman'ın (1994) belirttiği formülden yararlanılmıştır. Bu formüle göre Uzlaşma Yüzdesi=[Görüş Birliği/(Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı)]x100 olarak hesaplanmıştır (Baştürk, 2009). Bu hesaplama sonucunda uzmanlar arasında %90 ve üzeri bir uyuma olduğu belirlenerek “Öykü Temelli Etkinlikler” için önerilen son düzeltmeler de yapılarak etkinliğe son şekli verilmiş ve esas uygulamaya hazır hale getirilmeye çalışılmıştır.

Verilerin Toplanması

“Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi (Şekil A)” deney ve kontrol grubundaki çocuklara uygulama kriterleri dikkate alınarak 7-11 Mart 2016 tarihinde ön test lark uygulanmıştır. Ön testler uygulandıktan sonra 14 Mart-22 Nisan 2016 tarihleri arasında, deney grubuna “Öykü Temelli Etkinlikler” uygulanmıştır. Kontrol grubuna ise MEB Okul Öncesi Eğitim Programı, sınıf öğretmenleri tarafından uygulanmıştır. Etkinliklerin uygulaması tamamlandıktan sonra deney ve kontrol gruplarına “Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi (Şekil B)” 25-29 Nisan 2016 tarihleri arasında sontest olarak uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri, SPSS istatistik programı kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmada, çocuklara ait demografik özelliklerin değerlendirilmesinde frekans ve

yüzde gibi betimsel istatistikler kullanılmıştır. “Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi”nden elde edilen puanların normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov-Smirnov testi ile incelenmiştir (Özdamar, 2004). Kolmogorov-Smirnov normallik test sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği görülmüştür ($p>0,05$) ve bu nedenle verilerin analizinde parametrik testler kullanılmıştır.

Verilerin analizinde normallik testi sonucunda; deney ve kontrol grubundaki çocukların “Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi” ön-test-son-test puanları normal dağılım gösterdiği için gruplar arası karşılaştırmalar Bağımsız Örneklem T-Testi, grup içi karşılaştırmalar ise Eşleştirilmiş Örneklem T-Testi ile analiz edilmiştir. Bağımsız Örneklem T-Testi iki ilişkisiz örneklemden elde edilen puanların birbirinden anlamlı bir şekilde farklılık gösterip göstermediğini test ederken, Eşleştirilmiş Örneklem T-Testi ise ilişkili iki ölçüm setine ait puanlar arasındaki farkın anlamlılığını test eder (Büyüköztürk, 2009).

Kategorik değişkenler arası farklılık incelenirken; anlamlılık seviyesi olarak 0,01 kullanılmış olup $p<0,01$ olması durumunda gruplar arası anlamlı farklılığın olduğu, $p>0,01$ olması durumunda ise gruplar arası anlamlı farklılığın olmadığı belirtilmiştir (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Çalışmada ayrıca deneysel işlem sonrasında deney ve kontrol gruplarının son test puanlarında oluşan farklılığın öntest puanlarına bağlı olup olmadığını belirlemek amacıyla kovaryans analizinden (ANCOVA) yararlanılmıştır. Kovaryans analizi bir araştırmada, etkisi test edilen bağımsız değişkenin dışında bağımlı değişken ile ilişkisi bulunan ve ortak değişken olarak isimlendirilen bir başka değişkenin ya da değişkenlerin istatistiksel olarak kontrol edilmesini sağlayan bir tekniktir (Lord, 1960). Bu testin uygulanma amacı bağımlı değişken olarak kabul edilen son test puanlarından, ortak değişkenden kaynaklı değişimleri çekip çıkarmak ve sonra da bağımlı değişkendeki değişimin bağımsız değişkenden kaynaklanıp kaynaklanmadığını belirlemektir (Punch, 2005). Analizde son test puanları bağımlı değişken, grup değişkeni sabit değişken ve öntest puanları ortak değişken (covariate) olarak kabul edilmiştir.

“Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi” ile toplanan veriler, değerlendirilerek istatistiksel analizleri yapılmıştır. Araştırmaya dâhil edilen deney ve kontrol gruplarındaki çocukların “Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi”nden aldıkları öntest/son test puanları kayıt formlarına kaydedilmiştir. Kayıt formlarındaki bilgiler bilgisayar ortamına kaydedilerek gerekli istatistiksel analizler yapılmıştır.

- Deney ve kontrol gruplarının aynı evrenden alınıp alınmadığını sınamak amacıyla, deney grubunu oluşturan çocuklarla, kontrol grubunu oluşturan çocukların “Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi” öntest puan ortalamaları gruplar arası karşılaştırmalar Bağımsız Örneklem T-Testi ile analiz edilmiştir.

- Deney grubunu oluşturan çocukların “Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi” öntest puan ortalamaları ile “Öykü Temelli Etkinlikler”den sonraki ölçümlerden elde edilen son test puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşma olup olmadığını saptamak amacıyla gruplar içi karşılaştırmalar Eşleştirilmiş Örneklem T-Testi uygulanmıştır.

• Kontrol grubundaki çocukların devam ettikleri okullarda uygulanan eğitim programının yaratıcılık becerilerinde bir gelişme sağlayabileceği kabul edilmektedir. Bu nedenle, kontrol grubu çocuklarının öntest/sontest puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılaşma olup olmadığını saptamak amacıyla gruplar içi karşılaştırmalar için Eşleştirilmiş Örneklem T-Testi uygulanmıştır.

• “Öykü Temelli Etkinlikler”in çocukların yaratıcılık becerilerini etkileyip etkilemediği sınınamak için, deney ve kontrol gruplarının sontest puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşma olup olmadığını saptamak amacıyla gruplar arası karşılaştırmalar için Bağımsız Örneklem T-Testi uygulanmıştır.

• Deney ve kontrol grubunun son test puanlarında anlamlı bir farklılık olup olmadığını ve öntest puanlarının etkisi kaldırıldığında sontest puanları arasında anlamlı bir fark oluşup oluşmadığını belirlemek amacıyla kovaryans analizine başvurulmuştur (Büyüköztürk, 1998).

Bulgular

“Öykü Temelli Etkinlikler”in anaokuluna devam eden 61-66 aylık çocukların yaratıcılık becerilerine etkisini incelemek amacıyla yapılan araştırmanın sonuçları, aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 1. Deney ve Kontrol Grubu Çocuklarının “Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi” Alt Boyutları ve Toplam Ön-Test Puanlarına Göre Bağımsız Gruplarda T-Testi Sonuçları

TRYT	Grup	N	X	Ss	sd	t	p
Akıcılık	Deney	45	23,69	11,11	83	-1,373	,174
	Kontrol	40	26,85	9,99	83		
Orijinallik	Deney	45	11,64	5,02	83	-1,780	,079
	Kontrol	40	13,88	6,51	83		
Başlıkların Soyutluluğu	Deney	45	2,96	1,64	83	-,424	,673
	Kontrol	40	3,28	4,76	83		
Zenginleştirme	Deney	45	9,53	2,28	83	-1,864	,066
	Kontrol	40	10,63	3,09	83		
Erken kapamaya Direnç	Deney	45	0,64	0,74	83	,101	,920
	Kontrol	40	0,63	1,03	83		
Toplam TRYT	Deney	45	48,27	15,47	83	-1,854	,067
	Kontrol	40	54,90	17,51	83		

* $p < 0.05$

Tablo 1 incelendiğinde, deney ve kontrol gruplarının “TRYT” alt boyutları ve toplam ön-test puanları bağımsız gruplarda t-testi sonuçlarına göre, deney ve kontrol grubundaki çocukların, akıcılık ($t(83) = -1,373$, $p > 0.05$), orijinallik ($t(83) = -1,780$, $p > 0.05$), başlıkların soyutluluğu ($t(83) = -,424$, $p > 0.05$), zenginleştirme ($t(83) = -1,864$, $p > 0.05$), erken kapamaya direnç ($t(83) = ,101$, $p > 0.05$) alt boyutları ve toplam ($t(83) = -1,854$, $p > 0.05$) ön-test puan ortalamaları arasında istatistiksel anlamda bir fark bulunmadığı görülmektedir.

Tablo 1’de deney ve kontrol grubunun “Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi”nden aldıkları öntest puanları incelendiğinde “Öykü Temelli Etkinlikler”in uygulanmadan önce deney ve kontrol grubunda yer alan çocukların aynı evrenden geldiği söylenebilir. Başka bir ifadeyle deney ve kontrol grubunda yer alan çocukların ölçülen özellik bakımından benzer oldukları düşünülebilir.

Tablo 2. Deney Grubu Çocuklarının “Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi” Alt Boyutları ve Toplam Ön Test/Son Test Puanlarına Göre Eşleştirilmiş Gruplarda T-Testi Sonuçları

TRYT	Grup	N	X	Ss	sd	t	p
Akıcılık	Deney Ön	45	23,69	11,11	44	-15,223	,000
	Deney Son	45	31,82	11,29	44		
Orijinallik	Deney Ön	45	11,64	5,02	44	-8,877	,000
	Deney Son	45	17,40	6,21	44		
Başlıkların Soyutluluğu	Deney Ön	45	2,96	1,64	44	-7,980	,000
	Deney Son	45	5,42	2,58	44		
Zenginleştirme	Deney Ön	45	9,53	2,28	44	-11,438	,000
	Deney Son	45	12,24	2,80	44		
Erken kapamaya Direnç	Deney Ön	45	0,64	0,74	44	-5,786	,000
	Deney Son	45	1,42	0,94	44		
Toplam TRYT	Deney Ön	45	48,27	15,47	44	-18,660	,000
	Deney Son	45	67,18	17,25	44		

* $p<0.05$

Tablo 2 incelendiğinde, deney grubunun “TRYT” alt boyutları ve toplam ön-test/son-test puanları t-testi sonuçlarına göre, deney grubundaki çocukların, akıcılık ($t(44) = -15,223$, $p<0.05$), orijinallik ($t(44) = -8,877$, $p<0.05$), başlıkların soyutluluğu ($t(44) = -7,980$, $p<0.05$), zenginleştirme ($t(44) = -11,438$, $p<0.05$), erken kapamaya direnç ($t(44) = -5,786$, $p<0.05$) alt boyutları ve toplam ($t(44) = -18,660$, $p<0.05$) ön-test/son-test puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Öyküler kullanılarak çocuklar gördükleri ve yaşadıkları olayları, duygularını çeşitli şekillerde ifade etme imkânı yakalar. Öyküler, çocukların sınırlı yaşam tecrübelerini zenginleştirir. Farklı insan tipleri üzerinde düşünmelerine olanak sağlar. Çocuklar, öyküdeki öğeler ve öykünün yapısı uyarınca düşünmekte, algılamakta, yorumlamakta, hayal etmekte, etkileşime girmekte ve sonuçlara varmaktadır (Yiğit, 2007: 13; Palamut, 2008: 24). Öyküler bir desen ve yapıya sahiptir. Öykü dinleme çocuklarda beklenti, tahmin etme, sıralama, bellek, empati, hayal gücü ve hatırlama gibi becerilerin gelişimini destekler (Brock ve Rnakin 2008). Böylece öyküler, yaratıcılığı ve eleştirel düşünceyi de tetiklemektedir. Çocuklar, öyküler üzerinde düşünerek kendisini başkasının yerine koymayı, belirtilen durumda olsaydı nasıl davranabileceğini ve becerilerini bu amaçla nasıl uygulayabileceği sorusunu sorgulamaya başlar (Kara, 2013: 667).

Tablo 2’den elde edilen bulgular ile yukarıda sunulan ilgili alan yazının çocukların yaratıcılık becerilerini artırmada etkili olması yönünden paralel olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre deney grubundaki çocuklara uygulanan “Öykü Temelli Etkinlikler”in çocukların yaratıcılık becerilerini pozitif yönde etkilediği söylenebilir. Deney grubuna uygulanan “Öykü Temelli Etkinlikler”in öykü anlatma, öykü tamamlama, öykü oluşturma, öyküyü tekrar anlatma, bir öyküyü resimlendirme ve resimlerden yeni bir öykü oluşturma gibi tekniklerle akıcılık, orijinallik, başlıkların soyutluluğu, zenginleştirme ve erken kapamaya direnç boyutlarını desteklemesi, farklı etkinlik türleri (sanat, drama, matematik, fen vb.) ile bütünleştirilmesi, çocukların algılarını artıracak yeterli donanıma sahip eğitim ortamının hazırlanması, farklı yöntem ve tekniklerle çocukların öğrenme yaşantılarına etkin katılımının sağlanmaya çalışılması deney grubundaki çocuklarda “Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi” puanlarının son test lehine istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark çıkmasının nedeni olabilir.

Tablo 3. Kontrol Grubu Çocuklarının “Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi” Alt Boyutları ve Toplam Ön-Test/Son-Test Puanlarına Göre Eşleştirilmiş Gruplarda T-Testi Sonuçları

TRYT	Grup	N	X	Ss	sd	t	p
Akıcılık	Kontrol Ön	40	26,85	9,99	39	-,531	,598
	Kontrol Son	40	26,98	9,44	39		
Orijinallik	Kontrol Ön	40	13,88	6,51	39	-,114	,910
	Kontrol Son	40	13,90	5,87	39		
Başlıkların Soyutluluğu	Kontrol Ön	40	2,93	3,94	39	-1,233	,225
	Kontrol Son	40	3,08	3,87	39		
Zenginleştirme	Kontrol Ön	40	10,63	3,09	39	-1,000	,323
	Kontrol Son	40	10,78	3,17	39		
Erken kapamaya Direnç	Kontrol Ön	40	0,63	1,03	39	-,572	,570
	Kontrol Son	40	0,65	0,92	39		
Toplam TRYT	Kontrol Ön	40	54,90	17,51	39	-1,822	,076
	Kontrol Son	40	55,38	16,78	39		

* $p<0.05$

Tablo 3 incelendiğinde, kontrol grubunun “TRYT” alt boyutları ve toplam ön-test/son-test puanları t-testi sonuçlarına göre, deney grubundaki çocukların, akıcılık ($t(39) = -,531$, $p<0.05$), orijinallik ($t(39) = -,114$, $p<0.05$), başlıkların soyutluluğu ($t(39) = -1,233$, $p<0.05$), zenginleştirme ($t(39) = -1,000$, $p<0.05$), erken kapamaya direnç ($t(39) = -,572$, $p<0.05$) alt boyutları ve toplam ($t(39) = -1,822$, $p<0.05$) ön-test/son-test puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Bu durum kontrol grubuna öğretmenler tarafından uygulanan MEB Okul Öncesi Eğitim Programı'na dayalı eğitim etkinliklerinde kullanılan yöntem, teknik ve materyallerin tam olarak yaratıcı düşünme becerilerini destekleyecek şekilde düzenlenmediği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 4. Deney ve Kontrol Grubu Çocuklarının “Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi” Alt Boyutları ve Toplam Son-Test Puanlarına Göre Bağımsız Gruplarda T-Testi Sonuçları

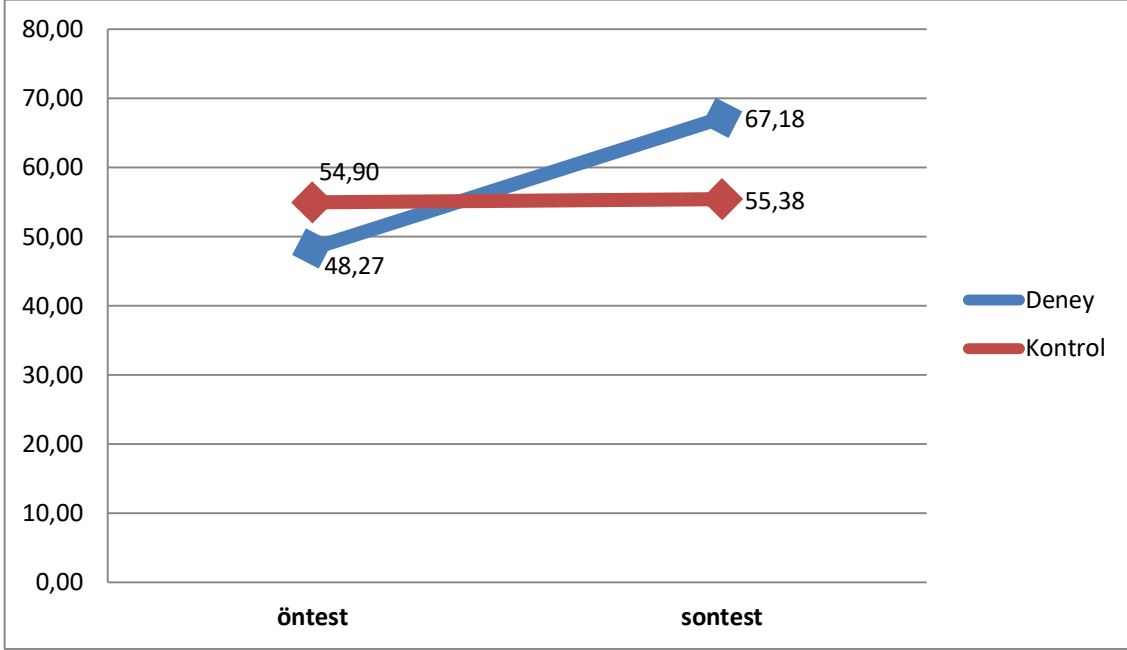
TRYT	Grup	N	X	Ss	sd	t	p
Akıcılık	Deney	45	31,82	11,29	83	2,132	,036
	Kontrol	40	26,98	9,44	83		
Orijinallik	Deney	45	17,40	6,21	83	2,662	,009
	Kontrol	40	13,90	5,87	83		
Başlıkların Soyutluluğu	Deney	45	5,42	2,58	83	3,325	,001
	Kontrol	40	3,08	3,87	83		
Zenginleştirme	Deney	45	12,24	2,80	83	2,269	,026
	Kontrol	40	10,78	3,17	83		
Erken kapamaya Direnç	Deney	45	1,42	0,94	83	3,813	,000
	Kontrol	40	0,65	0,92	83		
Toplam TRYT	Deney	45	67,18	17,25	83	3,189	,002
	Kontrol	40	55,38	16,78	83		

* $p<0.05$

Tablo 4 incelendiğinde, deney ve kontrol gruplarının “TRYT” alt boyutları ve toplam ön-test puanları bağımsız gruplarda t-testi sonuçlarına göre, deney ve kontrol grubundaki çocukların, akıcılık ($t(83) = 2,132$, $p<0.05$), orijinallik ($t(83) = 2,662$, $p<0.05$), başlıkların soyutluluğu ($t(83) = 3,325$, $p<0.05$), zenginleştirme ($t(83) = 2,269$

$p < 0.05$), erken kapamaya direnç ($t(83) = 3,813$, $p < 0.05$) alt boyutları ve toplam ($t(83) = 3,189$, $p < 0.05$) ön-test puan ortalamaları arasında istatistiksel anlamda bir fark olduğu görülmektedir.

Öykü Temelli Etkinliklerin uygulandığı deney grubu ile herhangi bir müdahalenin bulunmadığı kontrol grubu arasında öntest-son-test sonuçları bakımından nasıl bir farklılık olduğunu görsel olarak daha iyi anlayabilmek amacıyla çizgi grafiğinden yararlanılmıştır. Deneysel işlem öncesi ve sonrasında hem deney hem de kontrol grubu için elde edilen puanlar arasındaki farklar Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Deney ve Kontrol Gruplarının Ön-Test/Son-Test Puanlarının Karşılaştırılması

Deney ve kontrol gruplarının “TRYT”den elde ettikleri puanlar arasındaki fark karşılaştırıldığında deney grubunda 18,91 puanlık bir artış olmasına karşın kontrol grubundaki artışın 0,48 olduğu belirlenmiştir. Deney grubunda ölçeğin genelinden elde edilen puanların kontrol grubundan daha yüksek olduğu ve bu farkın manidar olduğu belirlenmiştir ($p < .05$). Elde edilen bu sonuca göre “Öykü Temelli Etkinlikler”in çocukların yaratıcılık becerilerini anlamlı düzeyde artırdığı söylenebilmektedir.

Ortalamalar arasındaki farklılığın ardından deney ve kontrol grubunun son test puanları anlamlı bir farklılık olup olmadığını ve öntest puanlarının etkisinin kaldırıldığında son-test puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla kovaryans analizine başvurulmuştur. Hata varyansını azaltması nedeniyle daha büyük bir istatistiksel güç sağlaması ve bir deneyin başlangıcında gruplar arası farkların olduğu durumlarda deneydeki yanlılıkta azalma sağlaması ANCOVA’nın temel avantajlarından (Büyüköztürk, 2009: 111-112; Green ve Salkind, 2005: 207). Son-test puanları için varılan sonucu eta-kare değeri de desteklemektedir. Elde edilen eta-kare değerleri “.01”, “.06” ve “.14” düzeyinde olmak üzere sırasıyla “küçük”, “orta” ve “geniş” etki büyüklüğü olarak yorumlanmıştır. Etakare değerleri 0.01-0.06 arasında ise küçük, 0.06-0.14 arasında orta, 0.14 üzeri ise büyük etki büyüklüğünü göstermektedir (Büyüköztürk, Bökeoğlu ve Köklü, 2009; Green ve Salkind, 2005).

Analizde son-test puanları bağımlı değişken, grup değişkeni sabit değişken ve öntest puanları ortak değişken (covariate) olarak kabul edilmiş ve analiz sonuçları Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. Bağımlı Değişken Olarak Son Test Puanlarının Kabul Edildiği Kovaryans Analizi Sonuçları

Kaynak	Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kareler	F	Sig.	η^2
Düzeltilmiş Model	24921,535 ^a	3	8307,178	319,140	,000	,922
Kesim değeri	819,304	1	819,304	31,476	,000	,280
Grup	417,050	1	417,050	16,022	,000	,165
Grup-ön toplam	21954,131	1	21954,131	843,421	,000	,912
Hata	2108,418	81	26,030			
Toplam	349814,000	85				
Düzeltilmiş Toplam	27029,953	84				

$R^2 = 0,922$ (Düzeltilmiş $R^2 = 0,919$)

Tablo 5 incelendiğinde grup değişkenine göre çocukların son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir ($F_{1-85}=843,421$; $p=0,000$). Elde edilen bu sonuca göre çocukların “TRYT” son test puanlarının deney ve kontrol grubunda olma durumlarına göre anlamlı bir farka sahip olduğu görülmektedir. Bu sonuç, deneysel işlemin anlamlı bir farklılık yarattığını göstermektedir.

Çocuklardaki yaratıcı potansiyeli ortaya çıkarmanın bir yolu da resimli öykü kitaplarıdır. İyi hazırlanmış öyküler çocuklarda yaratıcılığı ve hayal gücünü açığa çıkarmaya yardımcı olabilen yeni bir anlayıştır. Erken dönemde kullanılan öyküler çocukların düşüncelerini özgür bir şekilde ifade etmelerinde etkilidir. Öyküler, çocukların sınırlı hayat tecrübelerini zenginleştirir (Gray, 1991; Cho ve Kim, 1999; Kara, 2013: 666).

Palamut (2008) tarafından, öykü okumanın ilköğretim öğrencilerinin yaratıcılık düzeylerine ve akademik başarılarına etkisinin incelenmesi amacıyla yapılan ön test son test kontrol gruplu modelde desenlenen araştırma bulgularına dayanılarak öykü okuma çalışması yapılan deney grubu çocukların yaratıcılık testi akıcılık, esneklik ve özgünlük alt boyutları puanları ile kontrol grubu çocukların yaratıcılık becerileri akıcılık, esneklik ve özgünlük alt boyutları puanları arasında deney grubu lehine anlamlı düzeyde bir ilişki ortaya konmuştur.

Emir, Erdoğan ve Kuyumcu (2006) sınıflarda öğretmenler tarafından çeşitli etkinliklerle yaratıcılığın geliştirilebilir olduğunu ortaya koymaktadır. Mellou (1996) küçük çocukların yaratıcılığının zengin eğitim ortamları sağlanarak destekleneceğini belirtmiştir. Bu destek üç farklı yolla sağlanabilmektedir. Bunlar, yaratıcı çevre, yaratıcı programlar, yaratıcı öğretmenler ve öğretim yöntemleridir. Yaratıcı öğretmenler ve yaratıcı eğitim programı, küçük çocuklarda yaratıcılığın geliştirilmesinde önemli bileşenlerdir. Araştırmacılar, küçük çocukların yapı ve ifade özgürlüğü arasında denge sağlanmasında öğretmenin rolü üzerinde durmaktadır. Bu araştırmalara göre, küçük çocuklarla çalışan öğretmenler çocukların yaratıcılıklarını açık uçlu sorular sorarak, hoşgörülü davranarak, yaratıcı düşünce ve davranış konusunda iyi model olarak, beklenmeyen cevaplar veren çocuklara övgüde bulunarak teşvik edebilir.

Smogorzewska (2012) öykü oluşturma ve işbirliği piramidinin yaratıcılığına etkilerini araştırmıştır. Bu amaçla, Varşova’da anaokuluna devam eden beş yaş grubundan, 27 çocukla öykü oluşturma grubu, 26 çocukla ilişki piramidi grubu olmak üzere iki deney grubu, 58 çocukla da bir kontrol grubu oluşturmuştur. Toplam 113 çocuğun olduğu çalışmada veriler gözlem yoluyla elde edilmiştir. Çalışmada kontrol grubundaki 58 çocuk kendi öykülerini kendileri anlatmış çocukların öyküleri herhangi bir şekilde tekrar edilmemiştir. Deney gruplarındaki çocuklara dört sınıf aktivitesi verilmiş, öykü anlatma işbirliği piramidi yöntemlerini kullanarak öykü anlatmaları istenmiştir. Araştırmanın sonucunda, öykü oluşturma çalışmaları ile çocukların yaratıcı ürünleri önemli ölçüde artmıştır.

Tablo 4 ve Tablo 5’den elde edilen bulgular ile yukarıda sunulan araştırma sonuçlarının ve ilgili alan yazının çocukların yaratıcılıklarını artırmada etkili olması yönünden örtüştüğü görülmektedir. Bu sonuca göre deney grubundaki çocuklara uygulanan “Öykü Temelli Etkinlikler”in çocukların yaratıcılık becerilerini pozitif yönde etkilediği söylenebilir. Öykü Temelli Etkinlikler”in uygulandığı deney grubundaki çocukların yaratıcılık becerileri yönünden deney grubu lehine anlamlı fark çıkması; öykü temelli etkinliklerde özellikle çeşitli kavramların ve sözcüklerin anlamlarına ve kullanımlarına yönelik sohbetlerin yapılmasına, olaylar ve durumlar hakkında açık uçlu sorularla sohbet edilmesine, öykü içeriklerinde çocukların merak duygusunun canlı tutulmasına, kitabın ön yüzü, arka yüzü, kitabın adı, yazarının ve resimleyeninin adı, öykü anlatma, öykü tamamlama, öykü oluşturma, öyküyü tekrar anlatma, bir öyküyü resimlendirme ve resimlerden yeni bir öykü oluşturma gibi teknikleri kullanmayı içermesine ve aileyi bu sürece dâhil etmesine yer verilmesinden kaynaklanmış olabilir.

Sonuç ve Öneriler

Öykü temelli etkinliklerin anaokuluna devam eden 61-66 aylık çocukların yaratıcılık becerilerine etkisini ortaya koymak amacıyla yapılan araştırma sonucunda; deney ve kontrol grubundaki çocukların “Torrance Resimlerle Yaratıcılık Testi”nden elde edilen öntest puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı, sontest puan ortalamaları arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Ayrıca kontrol grubunun kendi içinde öntest-sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte deney grubunda anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Ortalamalar arasındaki farklılığın ardından deney ve kontrol grubunun son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını ve öntest puanlarının etkisinin kaldırıldığında sontest puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan kovaryans analizi sonucunda ise deneysel işlemin anlamlı bir farklılık yarattığı saptanmıştır.

Araştırmadan elde edilen veriler ışığında aşağıdaki öneriler sunulmuştur;

- “Öykü Temelli Etkinlikler”in farklı okul öncesi eğitim programında yer alan diğer etkinlik alanları ile bütünleştirilebileceğinden farklı disiplin alanları ile çalışılabilir.
- “Öykü Temelli Etkinlikler” ile norm çalışması yapılarak daha geniş örneklem grubunun bu eğitimden yararlanması sağlanabilir.
- Ebeveynlere ve eğitimcilere yönelik yaratıcılık becerilerini destekleyici öykü temelli programlar uygulanarak, uygulanan programın etkisi incelenebilir.

•“Öykü Temelli Etkinlikler”in etkililiğini test etmek amacıyla boylamsal çalışmalara yer verilebilir.

•Okul öncesinin yanı sıra ilkokul ve daha sonrası eğitim kademelerine devam eden çocukların yaratıcılarını belirlemeye yönelik “Öykü Temelli Etkinlikler” planlanabilir.

•Çalışma kapsamında geliştirilen öykü temelli etkinlikler farklı yaş gruplarında, farklı sosyo ekonomik ve sosyo kültürel çevrelerde uygulanıp sonuçlar karşılaştırılabilir.

Kaynaklar

- Al Harrasi, K. T. (2012). Using Stories in English Omani Curriculum. *English Language Teaching*, 5(11), 51-59.
- Baker, M., Rudd R., Pomeroy C. (2001). Relationships Between Critical and Creative Thinking. *Journal of Southern*, 51(1), 173-89.
- Baştürk, S. (2009). Ortaöğretim Matematik Öğretmen Adaylarına Göre Fen Edebiyat Fakültelerindeki Alan Eğitimi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 137-160.
- Bayındır, N. (2013). *Çocuklarda Yaratıcılık ve Geliştirilmesi*. Eğiten Kitap: Ankara.
- Benish, T. M. ve Bramlett, R. K. (2011). Using Social Stories to Decrease Aggression and increase Positive Peer Interactions in Normally Developing Pre-School Children. *Educational Psychology in Practice*, 27(1), 1-17.
- Brock, A. ve Rnakin, C. (2008). Communication, *Language and Literacy from Birth to Five* (pp.65-81). Sage: Los Angeles, London.
- Büyüköztürk, Ş. (1998). Kovaryans Analizi (Varyans Analizi ile Karşılaştırılmalı Bir Model). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 91-105.
- Büyüköztürk, Ş. (2009). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Bökeoğlu, Ö. ve Köklü, N. (2009). *Sosyal Bilimler İçin İstatistik*. Ankara: Pegem Akademi
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, (19. Baskı) Ankara: Pegem Akademi Yayınları,
- Cevher Kalburan, N. (2012). *Erken Çocukluk Döneminde Yaratıcılık ve Sanat*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Cho, B. K. ve Kim, J. (1999). The Improvement Children of Children’s Creativity Through Korean Picture Books. *Childhood Education*, 75(6),337-341.
- Emir, S., Erdoğan, T., & Kuyumcu, A. (2006). Türkçe Öğretmenliği Öğrencilerinin Yaratıcı Düşünme Düzeyleri İle Sosyo-Kültürel Özelliklerinin İlişkisi. *XV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi’nde Sunulmuş Bildiri*, Muğla Üniversitesi, Muğla.
- Fox, J. E. & Schirrmacher, R. (2014). *Yaratıcılığı Anlamak* (Yıldız Bıçakçı, M. 4-19). Aral, N. ve Duman, G. (Eds.) *Art&Creative Development for Young Children* (Seventh Edition). U.S.A.: Wadsworth Cengage Learning.
- Fox, J. E. & Schirrmacher, R. (2014). *Yaratıcı Düşünme* (Aral, N. ve Yıldız Bıçakçı, M. 20-31). Aral, N. ve Duman, G. (Eds.) *Art&Creative Development for Young Children* (Seventh Edition). U.S.A.: Wadsworth Cengage Learning
- Gizir Ergen, Z. ve Akyol, A. K. (2012). Anaokuluna Devam Eden Çocukların Yaratıcılıklarının İncelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 5(2), 156-170.

- Gorman, B.K., Fiestas, C.E., Pena, E.D., & Clark, M.R. (2011). Creative and Stylistic Devices Employed by Children during a Storybook Narrative Task: A Cross-Cultural Study. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 42, 167–181.
- Gökçe, B. ve Sis, N. (2011). Gülten Dayıoğlu'nun Çocuk Öykülerinin "Hikâye Haritası" Yöntemine Göre İncelenmesi ve Genel Bir Değerlendirme. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turki*, 6(3), 1925-1949.
- Gray, D.B. (1991) . *A Parent's Guide To Teaching Art*. Beterway Publication, Inc, USA.
- Green, S., ve Salkind, N. (2005). *Using SPSS for Windows and Macintosh: Understanding and Analysing Data*. Upper Saddle River, NJ Prentice Hall.
- Quirós, A. M. C., Lara-Alecio, R., Tong, F. ve Irby, B. J. (2012). The Effect Of A Structured Story Reading Intervention, Story Retelling And Higher Order Thinking For English Language And Literacy Acquisition. *Journal of Research in Reading*, 35(1), 87-113.
- Kara Ö.T. (2013) . Dramayla Oluşturulmuş Öykülerin Türkçe Eğitiminde Kullanılması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (11), 659-699.
- Lord, F. M. (1960) Large Sample Covariance Analysis When The Control Variable is Fallible. *Journal of the American Statistical Association*, 55, 307–321.
- Machado, J. M. (2010). *Early Childhood Experiences in Language Arts Early Literacy* (Ninth Edit.). Printed in The United States of America: Wadsworth.
- McConnell, G. E. (2011). *Story Presentation Effects on the Narratives of Preschool Children From Low and Middle Socioeconomic Homes*. (Unpublished Doctor of Philosoph, University of Kansas, Lawrence). UMI 3468848.
- MEB (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı*. Ankara: Meb Basımevi.
- Mellou, E. (1996). Can Creativity Be Nurtured In Young Children?. *Early Child Development and Care*, 119(1), 119-130.
- Oğuz, S. G. (2017). *Masalları Birleştirme Yoluyla Ortaokul Öğrencilerinin Yaratıcı Yazma Becerilerinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.)
- Özdamar, K. (2004). *Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Palamut, İ. (2008). *Hikâye Okumanın İlköğretim Öğrencilerinin Yaratıcılık Düzeylerine ve Akademik Başarılarına Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.)
- Piştav Akmeşe, P. (2015). Çocuklarda Öykülemenin Gelişimi ve Dilin Değerlendirilmesinde Kullanımı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 16(3), 293-305.
- Punch, K. P. (2005). *Sosyal Araştırmalara Giriş Nicel Ve Nitel Yaklaşımlar* [Introduction to Social Studies: Qualitative and Quantitative Approaches] (Çev: D. Bayrak, H. B. Arslan ve Z. Akyuz), Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Smogorzewska, J. (2012). Storyline and Associations Pyramid as Methods of Creativity Enhancement: Comparison of Effectiveness in 5- Year- Old Children. *Thinking Skills and Creativity*. 7, (2012), 28-37.
- Turan, F. ve Ulutaş, İ. (2016). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Resimli Öykü Kitaplarının Özellikleri ile Öğretmenlerin Bu Kitapları Kullanma Durumlarının İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 21-45.

- Yazıcı, E. ve Bolay, H. (2017). Story Based Activities Enhance Literacy Skills in Preschool Children. *Universal Journal of Educational Research* 5(5), 815-823. DOI: 10.13189/ujer.2017.050528.
- Yılmaz, Ş. (2014). *Resimli Öykü Kitaplarının Zihin Kuramı Açısından İncelenmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.)
- Yiğit, E. Ö. (2007). *Öyküleştirme Yönteminin 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Programı Ülkemizin Kaynakları Ünitesindeki Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.)